

NIESŁAWA (42) *sb f*

W pisowni łącznej (40), w rozłącznej (2).

e oraz końcowe a jasne; -sła- (41), -sła- (1); -sła- : -sła- GornDworz (5:1).

sg N niesława (6). ◇ G niesławy (15). ◇ A niesławę (10). ◇ I niesławą (7). ◇ L niesławie (4).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w. s.v. sława.

Wstyd, hańba; zła opinia; infamia Mącz, PolAnt, Calag, Calep, JanStat, Cn; dedecus PolAnt, Cn; adoxia, ignominia, nominis et famae obscuritas Calep; adversa a. mala fama, vulnus famae, flagitium, nota (turpis a. turpitudinis), stigma Cn (42) : MurzHist D; GroicPorz c3v; RejZwierz 12v marg; iefliby dłużej żywi byli [synowie cudzołożników] ni zacznie będą miani/ á fthárość ich áz do końca będzie z niesławą [sine honore ... senectus illorum]. BibRadz Sap 3/17, Judith 8/13; Nomen populi Romani scelere contaminare, Lekkość wyrządzić álbo niesławę vczynić yáką niecnotą, Mącz 439b, 329c; GornDworz Dv, D5; ábyś co możelz napilniey bronil iey [mąż żony] od niesławy y od krzywd wśelákich KarnNap G; Calag 97b; Oćiec tu iey przychodził/ powiádaiać ilz brzemienną z ćiebie ieft/ y nas wśytkich o ćię łamego zhańbil, łobie potępienie/ á nam wielką niesławę vczynil SkarŻyw 184; oney fię tylo niesławy boymy/ gdy świat wśyćiek/ złości y grzechy náfze natáiemneyfze widzieć będzie. SkarŻyw 185; Calep 27b; Nie niezfzczeńliwfzego przydać fie człowiekowi nie może/ iáko czáfu żywotá złe rozumienie mieć o łobie/ á po łmierći záfię niesławę bądź przekłęctwo ćirpieć. Phil P3, P3; żeby tákowe iego vćiekánię niesławy mu nie przyniołó [ne huiusmodi fuga ad infamiam reputetur JanStat 627]; tedy ten vćiekáiaćy [...] będzie fie świadczył SarnStat 156; gdyś ták piękne cnoty, Ná mord obrocił, y łzpetne kłopoty. Zá co nagrodę o zły Boleśławie, Cierpilz po łmierći, y trwałz dziś w niesławie. KlonKr C3; przydzieć fię vmknąć kędy z wielką Niesławą; będziez fię kryć y tułać, kiedyc fię Nabárziey widziánym bydź zechce CiekPotr 55, 9; KlonWor 17.

niesława czego [= spowodowana czym] (2): StryjKron 432; niech iuz ći przeftána lżyc/ y tą niesławą złamánéy wiary łromoćić naród wálfzý Kró: M. OrzJan 121.

niesława z kogo (1): co zá niesławá domowi ich/ a ták nikczemnego liná/ vrość miała GornDworz O7.

niesława czyja [= odnoszona przez kogo, dotycząca kogo] [w tym: G pron (2), ai poss (1)] (3): BibRadz Gen 37/2; co [wprowadzanie niewiast] fię iednak niegodziło żadną miárą/ dla wzgorśzenia bliźnich y niesławy zakonney SkarŻyw 372; twoiá by to była niesławá v Egipcyan y inych/ ktorzy by fię ze ćći twey vrągáli SkarŻyw 482.

W połączeniach szeregowych (2): A komu fie chćiało wftárem zakonie wzgárdy y od ludzi dla Bogá zápomnienia/ podeptánia/ y nie ławy? SkarŻyw A5; KlonWor 42.

W przeciwstawieniach: »niesława ... chwała (2), cześć (2)« [w tym: cześć a chwała (1)] (3): [szlachectwo] zápala ku cnoćie/ ták boiáźnią niesławy/ iáko też nádzieią ćći/ á chwały. GornDworz Dv; SkarŻyw 52; SkarKaz 242b.

W charakterystycznych połączeniach: niesława wielka (3); niesławy bojaźń (bać się) (4), nabawić [kogo]; do niesławy się przyczyniać; od niesławy bronić [kogo]; niesławę ci(e)rpieć (2), (u)czynić (3), odnosić, przynieść (niosący); o niesławę przyprawić [kogo]; w niesławę się obroćić; z niesławą być; w niesławie trwać.

Wyrażenia: »niesława wieczna« (3): *StryjKron* 432; Páni nieflawy wieczney nábawiłá Głupiego Krolá, y w plotki wpráwiłá. *KlonKr* C2; *KlonWor* 42.

»niesława zła« (1): y donosił Iozef niesławę ich [*braci*] złą [*infamiam eorum malam*] do oycá ich. *BudBib Gen* 37/2.

Szeregi: »mniemanie złe i niesława« (1): tego obawiam fię, żebyć To podanie mniemánia złego y nieflawy V ludzi nie ziednáło: áby nie mowiono, Iżeś nie bez przyczyny ták bárzo ieft fzczodrym *CiekPotr* 57.

»przymowka i niesława« (1): wierzę żebyście [...] rzućili fie z ochotą ná nieprzyacielá tego: áni byście ná sobie ták iey przymówki y nieflawy długo ciérpieli. *OrzJan* 18.

»(albo) sława albo niesława« (2): *KwiatKsiąż* G2; iáko fię która chorągiew w woney [!] potrzebie popiśálá/ ták flawę/ álbo nie flawę odnosiłá *GórnRozm* B2.

»sromota ani niesława« (1): że nam niemáź fromothy/ áni nieflawy żadney/ żyć rośpułtnie *GórnDworz* T8.

»szkoda i niesława« (1): musieli wyciągnąć [*wojsko Rzeszy Niemieckiej*] ná zad do Prus z Litwy y z Zmodzi/ z nienágodzoną łzkodą y nieflawą wieczną/ ták gwałtowney [...] wyprawy *StryjKron* 432.

»niesława i zelżywość (a. zelżenie)« (2): gdzie y lámá lekkość odnieśiesz/ y dom fwoy o nieflawę y zelżywość przypráwiłz. *SkarŻyw* 69; *SkarKaz* 242b.

»niesława i zmaza« (1): złych zás od wyftępkow/ y sprośnoći żywotá/ dla boiáźni nieflawy y zmázy wieczney/ y dla káźni/ odwodzicielká [*jest historia*] *StryjKron* A.

a. *Haniebny uczynek powodujący złą opinię* (2) : Sędzić niemoże/ iefli ieft podeźrzány / klęty / wywołány/ krzywoprzyfýęzcá/ iáką nieflawą zmázány *GroicPorz* tv, b2v.

Synonimy: sromota, zelżenie, zelżywość.

Cf **SŁAWA**